

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Iz parlamenta.

Čeprav je bila nedelja, — so bili posamezni odseki zakonodajnega odbora pri delu. Že ta prvi vtis mi je dokazal, da ni čisto tako, kakor si misli marsikdo. Celo tako ni, kakor mislijo uvidevnejši: Da so lepi govori, ki se govorijo v plenumu zbornice, glavno delo v parlamentu. Vse to ni glavno parlamentarno delo. Glavno je ono tiho delo, ki se vrši v odsekih, predvsem v zakonodajnem odboru, kojega dela bodo začrtala za dolgo dobo smernice našemu političnemu razvoju.

— Prosil sem za razgovor, s sodrugom Etbinom Kristanom.

Storili boste prav, če opozorite naše sodruga na nekatere stvari. Naš klub se je vedno dobro zavedal, da je bil poslan v ustavotvorno skupščino in da je njegova prva naloga, da pripomore po svojih skromnih močeh, da dobimo tako ustavo in take državne temeljne zakone, da bo imelo v njih naše delavstvo oporo v težkih bojih, ki ga še čakajo.

Čeprav dobro vemo, da je danes hvaljevniji posel, ako človek kriči in nič ne dela, smo bili vendar mnenja, da moramo v tem zgodovinskem razdobju predvsem pošteno delati, to tudi na nevarnost, da nas delavstvo radi tega zavrže. Mi nismo nič, interesi, ki jih zastopamo, so vse. Vendar pa je potrebno, da delavstvo pravi položaj spozna, da ne bo brez svoje krivde krivično sodilo.

Tako bo treba izdati enkrat poročilo o parlamentarnem delovanju, iz kojega bo razvidno, koliko našega dela je v ustavi te države.

Za enkrat pa opozorite čitatelje »Napreja« na par stvari, ki se proti nam nepošteno izrabljajo. V razpravi so velevažni zakoni o razdelitvi države na oblasti in o oblastni samoupravi. Oblastna samouprava nam prinese vsaj del avtonomije, ki je nekaterim kakor pravijo, tako zelo pri srcu in na katero polagamo, — ako ne vežemo s tem pojmom plemenskega šovinizma in demagogije, tudi mi veliko važnost.

Oblastna samouprava nam bo dala nekako prejšnje deželne zборе.

Razumeli boste, da so zakoni o tej samoupravi zelo važni.

V ustavi je določeno, da more izvršiti razdelitev v oblasti vlada, ako parlament tega dela ne izvrši v določenem roku.

Vlada bi se pri tem gotovo ne ozirala na delavske interese niti toliko, kakor bi se morala, ako bo prejšel te zakone parlament.

Zato se naš klub trudi, da pretresejo te zakone pristojni odseki in parlament. Zastopalki Slovenske ljudske stranke pa drže v teh odsekih zadnji čas dolge obstrukcijske govore, s čimur koncem koncev — samo vladi pomagajo. Doma se to

ljudem gotovo opade, — ako ne vedo, da podpirajo (poslanci samo absolutizem in da omogočajo vladi, da uvede slabe državne temeljne zakone. A kaj naj porečemo o delu, ki ustvarja bodisi vede ali nevede, bodisi namenoma ali nenamenoma take posledice? —

Iz vtisov v parlamentu in v belgrajski javnosti dobi človek vtis, da je vodilna smer dela naše parlamentarne delegacije trezno in pošteno delo, ki se zaveda teže odgovornosti in resnosti časa. In tudi vtis, da lahko gledamo s te perspektive s ponosom na delo naše delegacije. Tisti, ki so volili navidez popularnejšo metodo kričanja in demagogije, bodo še videli, — in niasi se zgodi to jutri ali po jutrišnjem, da so si izbrali slabši del. Ista stvar se vidi iz različnih zvonikov drugače.

Fašistovske orgije na Reki.

Na seji Narodne skupščine 21. marca je minister za zunanje zadeve Ninčič odgovarjal na vprašanje posl. sodr. Etbina Kristana zaradi dogodkov na Reki. Bolje rečeno: Odgovarjal ni, temveč je le dejal, da ne more v sedanjem stadiju ničesar dodati temu, kar je povedal v svojem odgovoru na zadnje vprašanje.

Ker ima poslanec, ki je stavil vprašanje, po novem poslovniku pravico govoriti po ministrovem odgovoru pet minut, je sodrug Kristan porabil to priliko za sledeče opazke:

»Gospodje poslanci! Jaz nisem šovinizist, in če se vendar oglašam, da izpregovorim par besed o tem vprašanju v tesnem okvirju, ki mi ga daje poslovnik, storim to zato, ker se mi zdi, da je faza, v katero je stopilo reško vprašanje, izredno važna ne le za reško prebivalstvo in za našo državo, ampak po mojem mišljenju za vso Evropo. Zakaj če prihaja v nevarnost mir balkanskega polotoka, je v nevarnosti mir vsega sveta. (Odobrava-nie.) Jaz, gospodje, se ne morem strinjati z optimističnimi nazori gospoda ministra za zunanje zadeve, kolikor se tičejo imenov Italije, zakaj po vsem, kar smo doživeli doslej, mislim, da imamo dovolj razlogov za resen pesimizem.

Gospodje! Odkar je gospod minister za zunanje zadeve odgovarjal na zadnje vprašanje zaradi reških dogodkov, smo dobili vesti, in sicer prav vesti s praga Reke in Snažaka — in jaz mislim, da je dobilo enake vesti tudi ministrstvo za zunanje zadeve — ki pravijo, da nezakonitosti na Reki še niso ustavljene, ampak se še vedno nadaljujejo. Italija je napravila gesto, s katero je hotela odvaliti krivico od sebe. Ali, gospodje, jaz sem trdno prepričan, da je oficijelna Italija odgovorna za vandalizem, ki se je izvršil na Reki. (Splošno odobravanje in ploskanje). Malo je to, če je Italija vplivala na gospoda Giurattija, da ni osebno nadaljeval nove D'Annunziade. Ves svet ve, kako se je

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V marcu 1922 računamo pk po 4 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine pro ste

govorilo, da bo Italija s svojo vojaško silo vzpostavila legalni red Reki, in poluradne vesti so trdile, da se je to res povzelo. Ali ko je izgledalo, da je res prišlo do tega, se je zopet zasliso, da je bilo tja poslanih le nekoliko ljudi, ki pa so bili ustavljeni na Sušaku, menda zato, da bodo od tam gledali, kaj se godi na Reki.

Jaz nikakor ne morem verjeti, da bi se bile na Reki mogle zgoditi tiste prve reči, ki so znane, če ne bi bila Italija na tistem tega dovolila. Kako bi bilo moglo priti do tega, da se strelja na mesto z morske strani, z ladj, če ne bi bila država, ki ima moč, tega dovolila? Če pa država ne more preprečiti tega, tedaj vprašam, koliko morejo veljati pogodbe z državo, ki ni sposobna, da bi ugnala peščico zblaznelih fašistov? (Burno odobravanje in ploskanje).

Rapalska pogodba je v mnogih rečeh tudi nam tajnost. Ali toliko vendar vemo, da ima na Reki priznane interese ne le Italija, ampak tudi naša država. Reči moram, da ne razumem, kako je mogoče, da hodi Italija delat red na Reko s svojo silo, mi pa gledamo s prekrižanimi rokami in čakamo, kako se bodo razvijale reči. (Odobravanje).

Gospodje, prebivalstvo na Reki — to so ljudje: ti ljudje so pretrpeli težke križe in trpe še dalje. Med njimi so ljudje našega naroda, med njimi so mase delavstva, vse ljudje, za katere smo dolžni potegniti se. Če se na Reki ne more napraviti red, če se more goditi, da ostanejo fašisti uspešni s svojim delom na Reki, tedaj vprašam, kje se ustavijo te aspiracije? Mi smo lahko najbolj miroljubni narod na svetu, pa ne bomo mogli preprečiti prelivanja krvi, ki ogrožava ne le naše države, ampak vso Evropo.

Kolikorkoli razumem, da je položaj gospoda ministra za zunanje zadeve težaven, se vendar ne morem zadovoljiti z njegovim odgovorom, ampak moram želeči, da nastopi naša država s tisto energijo, ki jo opravičuje pravičnost stvari, katero moramo braniti. (Burno odobravanje in ploskanje).

Ob petletnici ruske revolucije.

V trenutku, ko se vse evropske države pripravljajo obnoviti politične in trgovinske stike z Rusijo, ker so si na jasnem, da brez Rusije ni Evrope, je malo katerega mogoče podati točno sliko o pravih razmerah na Ruskem. Poročila, ki prihajajo v svet o Rusiji, so tako fantastična in nasprotujoča, da se človek težko spozna. Narekuje jih večinoma zavist in strah.

Piše se o ruskem vprašanju seveda dovolj. V št. 73. od 14. marca t. l. prinaša »Arbeiter Zeitung« informativen članek, ki se spominja pete obletnice marčne revolucije v Rusiji. Ker se nam zde izva-

lanja avtorja Dana zanimiva, jih prinašamo tu v izvlečku:

Pejlelnico marčne revolucije pozdravlja Rusija v težki atmosferi. Na eni strani nezasišana lakota, popolni polom industrije in prometa ter kršenje svobode, ki bi jih imela prinesiti revolucija, na drugi strani pa bakanal špekulacije, verižništva in zoprni spor zaradi delitve ruskega plena na diplomatskem trgu mednarodnega kapitala. Človek bi obupal, toda le sleporojeni bi mogli videti v današnjih razmerah končni rezultat največjega svetovnega potresa.

Revolucija leta 1917., ki je nastopila dedščino prevrata iz leta 1905., si je stavila dvojno nalogo: razrušujočo in ustvarjajočo. V prvo spada uničenje samovlade in uničenje veleposestva kot gospodarske podlage plemiške kaste, ki je ovirala Rusijo pri njenem gospodarskem, političnem in kulturnem razvoju. Na teh očiščenih tleh bi razvila revolucija svojo ustvarjajočo silo, s tem da bi ustvarila demokracično republiko ter razdelila plemiško zemljo med kmete in poskrbela za socialno delavsko zakonodajo. Času od marca do novembra 1917 se ni posrečilo niti izpolniti v polnem obsegu negativni, razruševalni del revolucije. Car je bil sicer odstavljen, republika proglašena, stara policija pregnana, toda stari birokratski aparat je bil le po vrhu pokrit z revolucionarnim lakom. Stari vojaški aparat je sicer začel razpadati, toda častniško osebje in vojaška hierarhija sta ostala od revolucije skoro nedotaknjena. Proglašena je bila agrarna reforma, toda njena izvedba je bila odložena do sklicanja konstituante, ki pa se je zopet od meseca do meseca odlašala.

Ljudske mase pa, ki so rusko revolucijo izvršile in ki so obstajale v glavnem iz malomeščansko-kmetjskih mas, niso bile niti socialno niti kulturno-politično sposobne, voditi trajen, organiziran boj, pojmovati podrobnosti notranjega in zunanjega političnega položaja ter voditi proletarsko gibanje v skupnosti z vsem svetom. Te mase so hotele neposredno po revoluciji žetj tudi sadove. Mesec za mesecem so potrpežljivo čakale na čudež mednarodne delavske solidarnosti, o kateri so takrat prvič čule. Ko je pa čudež izostal in je bila vera mas varana, je malomeščansko-kmetjski element v obliki najbolj aktivnega, koncentriranega in trpečega dela, v obliki vojske, roklo v roki z romantično navdahnjenim življenjem proletariata prestopil bregove kakor pomladanske vode ni porušil vse, kar mu je stopilo na pot. Dovršil je razruševalni del revolucije: likvidiral vojno, odstranil monarhijo in uničil plemiško nestest.

Te naloge so se izvršile s splošnega gospodarskega stališča, kakor tudi z ozirom na interese ljudskih mas na najbolj neekonomičen način. Tudi nemški pisec čuti, da je zadivjal preko Rusije rušeč orkan. In z istim sredstvi so povračale ljudske mase krivice, ki so jih morale trpeti tristo let pod jarmom Romanovičev, namreč z nasiljem in preziranjem človeške osebnosti. S tem so pač hotele obvarovati pridobitve prve revolucije, ko so opazile, da delujeta zoper ne domača reakcija in tuj imperializem. Ali pa imajo meščanski razredi pravico pritoževati se nad zgodovinskimi dejstvi, ki so jih povzročili samo s tem, da so iz samoljublja in šibkosti za stoletja podaljšali carski absolutizem? In ali smejo obtoževati plemiči, generali in birokrati barbarstvo elementarnih revolucijskih

ljudskih mas, oni plemiči, generali in birokrati, ki so absolutizem podpirali in ki so ga takoj zopet uvedli, čim jim je šla usoda nekoliko na roke? Želi so pač, kar so sejali.

Utopistična diktatura boljševištva je dovršila uničenje produktivnih sil Rusije, ki se je začelo v vojni, nadaljevalo v vsem revolucijskem viharju in ki so ga intervencije ter blokade poostriale. Ta diktatura je bila z zgodovinskega stališča revolucionarna, ker je zgoraj omenjene pridobitve revolucije ojačila, bila pa je tudi reakcionarna, ker je s pomočjo nasilja poskušala v imenu utopističnih ciljev premagati zahteve gospodarskih zakonov.

Boljševikom se ni posrečilo premagati takozvane »ekonomije«, kar se je maščevalo na ta način, da polja niso bila obdelana, da je zavladovala lakota, da so se pojavile beluzni, da sta se ustavila promet in industrija ter da je zavladovala silna brezposelnost. Boljševiki sami so spoznali, da morajo po svoje politike zavrniti v druge tire.

Diktatura je boljševice kot socialistično in proletarsko stranko najhujše udarila. Tesno zvezana z delovnim ljudstvom v začetku revolucije se je boljševiška stranka bolj in bolj od njega oddaljvala in začela vladati najprej brez njega, nato pa zoper njega. Dočim je diktatura pri popolnem pomanjkanju javne kritike in kontrole ustvarila državne in vojaške ustanove, je oživovala močnejši birokratski in vojaški aparat, ki je sicer tuj starim carskim tradicijam, ki se pa vendar smatra za gospodarja nad usodo države. Nezmožna, da premaga gospodarske nedoslednosti, si je boljševiška diktatura vzgojila novo buržoazijo, ki ima sicer malo skupnega z ošibelo buržoazijo predrevolucijskega časa, ki pa s svojo brezobzirnostjo in podietnostjo prodira vse pore birokratskega ustroja.

To je položaj na enem tečaju. Na drugem pa vidimo kmetjski stan, ki po večini gladuje in ki sovraži mesto, socializem in delavski stan. Dalje vidimo tu delavski razred, ki je, ker so mu izgini- le iluzije in se porušile njegove organizacije, telesno oslabiljen in duševno potr. To pa zato, ker manjka elementarne politične svobode.

To je dejanski stan v Rusiji ob peti obletnici revolucije. Sedaj stoji Rusija na razpotju. Rušeče naloge revolucije so dovršene in uresničene, carsko fevdalna reakcija je pokopana, možnost oborožene intervencije je minimalna, gospodarske neprilike se polagoma boljajo. Sedaj gre za to, kaka zgradba naj se postavi na razvaline.

Tako meni nemški socialist o Rusiji. Ako se ozremo sedaj sami na Rusijo, vidimo, da se nova zgradba že dviga. Dejstvo, da se vse evropske države zavedajo, da se more Evropa obnoviti le s sodelovanjem Rusije, da se evropski državniki v spornih vprašanjih obračajo na ruske politike, da ima Rusija po vseh evropskih glavnih mestih svoje zastopnike, da so se ljudstva v Aziji jela zavedati svojih človeških pravic in v ale s svojih pleč tuje jarme, vse to so pozitivni uspehi ruske revolucije. In ne najmanjša zasluga te revolucije je, da so evropske države začele svojo politiko revidirati.

Velika bodočnost te še čaka, sveta Rusija, in apostolska bo tvoja naloga v zgodovini!

Politične vesti.

† »Slovenec« se čudi, zakaj smo pozvali g. Smodeja, njegovega glavnega urednika, naj ukrene potrebno, da se lažljivo poročilo tega lista o shodu v ljubljanskem »Mestnem domu« popravi. Enostravno: G. Smodeja smo si mislili kot objektivnega človeka, ki mu lažnjivi kurz v žurnalistiki ne ugaja in bo žnjim enkrat pri »Slovencu«, ki mu je ta kurz tipičen, obračunal. Zaupali smo vanj tudi kot predsedniku novinarske sekcije. Dalje zaenkrat še ne govorimo. — »Slovenčev« gospodje so namesto popravka servirali nove laži. Sami priznavajo, da so dr. Nachtigalla niso pustili govoriti, kakor hitro je omenil klerikalce. S tem je jasno povedano, kako je bilo z drugimi našimi govorniki. Vzamemo n. pr. slučaj so dr. Golmajerja, ki ga je vaša klika prepčila koj, ko je pričel stvarno utemeljevati, zakaj so Beltrama iz akcijskega odbora spodili. So dr. Golmajer je sam član tega odbora in je sam za izključitev glasoval, zato bi najhulje vedel povedati, zakaj se je to zgodilo. Neverjetna nesramnost je z vaše strani, če sedaj vpijete, kje so bili drugi člani akcijskega odbora, ko na shodu še enega niste prenesli. In prenesli niste s skrajno smešnimi razlogi: Ko je začel so dr. Golmajer govoriti, se je začela vaša klika na ves glas dreti, naj odstopi, ker je — premlad. Iz česar sklepamo, kakšni žalostni tipi morajo biti v vaši stranki mladi ljudje, kako duševno nesposobni. — Kot dokaz, da so naši govorniki lahko govorili, navajate so dr. Nachtigalla. No, pri niem ste si itak že samim sebi zobe polomili, kakor smo zgoraj navedli: gospodje pa ste tudi v drugem oziru neverjetno nesramni, ker veste, da je bila pri njegovem govoru točka o Beltramovih grehah že z dnevnega reda. Slepništvo je, če hočete to utajiti in sleparstvo ne bo nič manjše, če še tako teatralno vpijete, naj se predsednik shoda Leban glede tega izjavi. Mi vemo, da je shod takrat že prešel preko te točke. Če vi tega ne veste, pa pošljite drugič na shode poročevalce z bolj odprtimi ušesi, da se vam ne bo treba blamirati. — Zelo nam zamerjate naše izraze. Ne glede na to, da ste v svojem poročilu tudi v tem pogledu umazani (kaj pa so jo »socialburžuj« in »Kristanovci«?) in vam torej nimamo dati nobenega odgovora, bomo vendarle pripomnili, da so naše besede čistona mestu. Kdor je videl počenjanje vašega podrepištva na shodu, ta ve, da bi ga ne mogel drugače imenovati kot smo ga mi. Skrbite za to, da svoje ljudi vzgojite kot ljudi in potem nam ne bo treba z naše strani nobenih takih besed. S samimi mašami in obhajili jih seveda ne boste vzgojili. — Resnično pa je, da smo o tistih ljudeh, ki so bili na shodu kot »komunisti« prisotni (ljudi, ki jih mi s točnejšim izrazom imenujemo anarhosindikalisti), da smo o tistih ljudeh ravnotako in iz istih razlogov govorili kakor o vaših. Eni kakor drugi delajo le sramoto delavskemu razredu in ga izdajajo. Zato ne bomo mirovali, dokler ne bodo taki izrodki iz delavskega razreda izginili. In da bomo zmagali, o tem smo prepričani, ker jih brani samo laž in sleparstvo. To njihovo (vaše) orožje razkrinkati, to je eden naših namenov.

† Demokratsko poročanje. Zelo neokusno je, če se kak politik hvali, kaj je že vse naredil dobrega. V politiki je vse, kar je dobrega in slabega, posledica dela in nedela mnogih. Tudi ideje niso zrasle nikdar trenutno v eni glavi, temveč so mnogi dali svoje mišli zraven. Kaj pa še.

če se livali tisti, ki sploh ni naredil ničesar, marveč je celo nasprotoval? V »Jutru« čitamo 24. marca v sistemu poročca za volitve v oblastne skupščine tole: »Na strani demokratov sta bili tudi obe manjši vladni skupini in cela opozicija«. V resnici so bili pa demokrati na strani radiklacev in jih je nastop sodruga Etbina Kristana prisilil, da so izpremenili svoje stališče. Izjavil je namreč, da bo odšel in vprašal stranko, če ima sploh socialistični klub še sodelovati v skupščini pod takimi pogoji. Tega so se ustrašili! — To demokratsko poročanje je prav podobno tistemu o bolnišnicah. Najprej so jih hoteli odpraviti, potem so pa pisali, da so se postavili zanje in jih rešili.

+ **Belgrajska vlada in general Wrangel.** Novosodski listi poročajo o prihodu carističnega generala Wrangla v Novi Sad. General Wrangel se je pripeljal s svojim spremstvom v avtomobilu iz Tr. Karlovaca, da poseti tamošnje ruske izseljence. Seveda so opravičeno začeli govoriti, da je njegov obisk v zvezi z reorganiziranjem carističnih ruskih toip, ki jih vzdržuje naša vlada. General Wrangel je namreč posetil komandanta 1. armijske oblasti generala Milića, potem komandanta mesta velikega župana Slepčevića, bačkega episkopa Irineja, pri katerem je tudi kosil. Ko je obiskal ruske izseljence, so ga ti navdušeno pozdravljali kakor tudi mnogi meščani. General Wrangel se je dal nato z njimi fotografirati. O vsem tem poroča podrobno »Jedinstvo«, ki je glasilo skupine, ki je na vladi. Vse te vesti so vrlo zanimive, ker potuje general Wrangel po naši državi v istem času, ko izjavlja belgrajska vlada, da je ruski general samo begunec in nič drugega. Treba pa je pomisliti, da ga srejemaj onaše oblasti povsod službeno!

+ **Prijete fašiste bo sodilo zagrebško sodišče.** Fašiste, ki so pri Sv. Ani napadli gostilno, v kateri je zboroval Zanella, so pripeljali v Zagreb, kjer jih bodo postavili pred sodišče. Aretirani fašisti so poročniki italijanske armade, ki so bili pri napadu oblečeni v ponošene civilne oblike.

+ **Položaj na Reki.** Na Reki še vedno divjajo fašisti, ki so pričeli z aretacijami naših ljudi, ki jih držijo v zaporih kot talce za aretirane fašiste pri Sv. Ani. Fašisti na Reki so izdali proglas, v katerem javljajo o aretaciji teh fašistov in obenem zahtevajo zadoščenje od naše države. Zgodilo se je, da so fašisti že opetovano poskušali udreti v naše ozemlje pri Sušaku, kau pa se jim ni posrečilo.

+ **Orientska konferenca in Grki.** Grško časopisje vehementno napada konferenco v Parizu, ki razpravlja o vzhodnih vprašanjih in ki je določila, da morajo Grki izprazniti Malo Azijo. Grki so namreč nameravali že marširati v Carigrad, če bi ne hoteli Turki podpisati premirja.

+ **Šele takrat, ko bo francoska armada na novo organizirana** in ko ji bo stala ob strani vojska male entente, bo zagotovljen mir v Evropi. Tako je izjavil v francoski poslanski zbornici bivši vojni minister Lefèvre. Zato je zahteval, da se v Franciji zopet uvede dvoletna vojaška službena doba. Pri tem je opozarjal na taino obgroževanje, ki ga vrši Nemčija. Morda so njegovi očitki utemeljeni, a gospod bivši vojni minister je pozabil povedati, kdo vrši to obgroževanje. Zopet se tretja dva kapitalistična elementa, ki z ljudstvom, katero tvori državo, nimata prav nič skupnega. Dokler pa bo francoski imperializem izzival nemški imperiali-

zem, bo ta reagiral, in Evropa bo vedno v nevarnosti novega vojnega požaria, ne glede na to, kako bo reorganizirana francoska armada. — Zato pa naj bi politiki mislili, da vrše svoje posle v imenu človeštva, ne pa orožja in maščevanosti.

Ljubljana.

Društvo uradništva denarnih zavodov Slovenije v Ljubljani ima izredni občni zbor v torek, dne 28. marca ob 8. zvečer v društvenem lokalu. Na dnevnem redu je 1. poročilo delegatov s konference »Saveza« v Zagrebu; 2. odobritev začasnega parvilnika »Saveza«. Dolžnost vseh tovarišev je, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo. Če občni zbor ni sklepčen, se skliče pol ure kasneje nov občni zbor, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi. — Odbor.

Ignacij Gruntar. V Ljubljani je umrl notar Ignacij Gruntar, intimen prijatelj pesnika Simona Gregorčiča. Naj v miru počiva!

Nova emisija delnic Trgovske banke d. d. Ljubljana Pred kratkim ustanovljena Trgovska banka je na svojem izrednem občnem zboru dne 25. marca sklenila zvišati delniško glavnico od 10.000.000 K na 30.000.000 K. Najboljše pogoje subskripcije prinaša današnji inserat.

Otvoritev poštnega čekovnega prometa v Belgradu. Po odredbi ministrstva za pošto in brzojav bo od 10. aprila 1922 dalje glavni poštni urad v Belgradu prevzemal tudi vplačila na položnice poštnega čekovnega zavoda v Ljubljani.

Celje.

Pripomba k seji občinskega sveta. V številki 67. z dne 23. marca 1922 »Napreja«, pod naslovom »Iz seje občinskega sveta celjskega dne 13. marca 1922«, je med drugim tudi objavljen sklep sosveta, da se izvrši v vseh občinskih podjetjih tehnična in knjigovodstvena revizija ter da bo v ta namen določil sosvet sam tri strokovnjake. Socialistični klub se opozarja zlasti na izvolitev teh strokovnjakov, ki naj bodo medstrankarski in v vsakem oziru objektivni in se ne bodo dali vplivati od nastavljenecv, ki so pristaši večine. Ta komisija naj tudi pregleda računске zaključke mestne občine za leta 1920. in 1921., katere baje g. Kalš, šef-knjigovodja, še do danes ni napravil. O imenovanem govore, da ni zmožen opravljati svojega visokega mesta; pa sai bo to revizija ugotovila.

Iz stranke.

Sotrudnike, ki mislijo poslati kak pripevek za »Majski spis«, prosimo, naj nam ga pošljejo najpozneje do 3. aprila. Pozneje došli dopisi izidejo k večjemu v majski številki »Napreja«.

Iz strok. gibanja.

Seja odbora podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v torek, 28. marca takoj po delu v društvenih prostorih, Šelenburgova ul. 6. II. nadstropje. — Predsednik.

POPRAVEK K NAŠEMU POROČILU. H KATEREMU SE ŠE POVRNEMO.

V Ljubljani, dne 26. marca 1922.

Gospod glavni urednik »Napreja« - a!

V nameri, da pojasnim, kaj je Pokrajinska uprava za Slovenijo ukrenila, da se preiščejo nerednosti, ki se očitajo prejšnji upravi Narodnega Gledališča v Ljubljani, sem povabil zastopnika Vašega uredni-

štva k sebi ter mu v navzočnosti referenta za umetnost in znanost, g. dr. Franca Vidica, iskreno brez prikrivanja podal potrebna pojasnila, izrečno podarjajoč, kaj z ozirom na tekočo preiskavo že sedaj spada v javnost.

Na žalost pa prinaša Vaš cenjeni list v številki 69. o tem poročilu, ki natančno reproducira moje izjave.

Zlasti nisem potrdil, da je g. upravnik Juvančič v resnici hodil v Celovec s svojo metreso, pod pretvezo, da se vozi kot kurir v Pariz, za kar si je zaračunal ogromne vsote, nego sem drugače označil »kurirska pota« g. Juvančiča v Celovec, o katerih piše »Napreja« v številki 69.

Tudi nisem rekel, da sta vprizorila akcijo zoper gledališče dva gospoda, in sicer g. Lajovca in g. Levar, nego omenil, da opozicija zoper opernega ravnatelja g. Friderika Rukavina, izhaja od teh dveh gospodov. Glede sodnega svetnika g. A. Lajovca sem menil samo na njegov javni lanski nastop v kritikah in člankih ljubljanskih leposlovnih listov in novin, spominjajoč se, da je Vaš cenjeni list priobčil zadnji veliki članek g. Lajovca o tem, kako si predstavlja vodstvo naše opere.

O g. Levarju mi je pa poročal član preiskovalne komisije, da se v najnovejšem času kaže nasprotnega g. ravnatelju F. Rukavini.

Z ozirom na ost. ki je v poročilu v številki 69. naperjena zoper gospoda ravnatelja opere, pogrešam v njem moje zadržilo, da je prejel g. upravnik Matej Hubad naročilo, da pazljivo motri in nadzoruje delovanje g. Rukavine.

Končno ponavljam, da se preiskava vrši brez obzirv, izjem in protekcij zoper vse člane upravnega, artističnega in tehničnega ošobja »Narodnega Gledališča« v Ljubljani, ki jih službena opazovanja, ovadbe ali izjave drugih članov ali prič osumljajo nerednosti ali gledališču škodljivih dejani.

Načelnik preiskovalne komisije, g. dr. Anton Mrak, ima nalog, da skupno z ostalimi člani preiskovalne komisije nadaljuje in izvrši preiskavo naglo in temeljito, da se izkaže, kaj je stvarnega na očitkih in kaj so zgolj čenčarije, in da se postopa zoper krivce, po nedolžnim zasledovanjem pa da možnost zadoščenja.

Tudi naj nemudoma pozove uredništvo »Napreja«, da izroči svoj dokazni material zoper člane »Narodnega Gledališča«.

Prosim Vas, da izvolite priobčiti to moje pismo v prvi prihodnji številki ter bilježim

z odličnim spoštovanjem

dr. Franc Skaberne,

šef oddelka za prosveto in vere pri pokrajinski upravi za Slovenijo.

Dopisi.

Rogaška Slatina. Demokratski teror je tudi pri nas začel pljuvati ogenj. Zafurano državno zdravilišče, ki stoji pred bankrotom, naj bi rešilo ubogo delavstvo. Pred 14 dnevi je namreč delavstvo po svoji organizaciji vložilo spomenico. G. ravnatelj dr. Šter je šel v Belgrad najbrže po denar ali kredit za povišanje delavskih plač, ki stoje danes pod minimom. (Če omenimo, da imajo delavci še po 9 in pol dinarja dnevne plače, nočni čuvaji pa po 4 in pol dinarja). Namesto povišanja plač, se je pa g. Šter izrazil, da se bo od zdaj naprej drugače delalo; ne več 8 ur, ampak od zjutraj do večera. Komu je pa

to zagrozi? Uradnikom? Ne, delavcem! Ker delavcev je sedaj manj kakor pred vojno in uradnikov pa več. (Prej jih je bilo 5, sedaj 17 uradnikov). Gospodje demokraciji že vedo, kaj delajo. Delavce se vpreže v igem kakor živino, svojo žlito pa postavijo za uradnike, da vlečejo mastne plače, brez ozira, ali se rabijo ali ne.

Gospodarstvo.

= Zopet zvišanje poštne pristojbine. S 1. aprilom t. l. se zvišalo za našo državo poštne pristojbine v paketnem prometu. Za pakete in denarne vrednostne pošiljke, ki so zaviti v obliki paketa se bo plačevala težna in vrednostna pristojbina: do 5 kg 8 Din., od 5 do 10 kg 20 Din., od 10 do 15 kg 30 Din. Največja teža je določena 20 kg. Vrednostna pristojbina: do 100 Din. 1 Din., od 100 do 500 Din. 2 Din., od 500 do 1000 Din. 5 Din., od 1000 do 5000 Din. 10 Din. Preko 5000 Din. pa za vsakih 1000 Din. več 1 Din. Denarna pošiljatev je neomejena. Za pakete večjega obsega bo plačevati dvojno težno

pristojbino. Za pakete, ki so namenjeni v take kraje, kjer jih pošta dostavlja na dom, se plača razen težne in vrednostne pristojbine tudi dostavnina 3 Din. Če pa naslovna pošta ne dostavlja na dom, se bo plačalo samo obvestnino 30 para. — Vse navedene pristojbine se bodo morale vnaprej, t. j. pri oddaji, plačati.

= **Produkcija premoga v Sloveniji** je eden najlepših in najpomembnejših delov narodnega gospodarstva naše države, kajti ona prispeva 40% celoti izkopanega premoga. — Premoga smo izkopali v letu 1913. 1,587.137 ton, v letu 1919. 1,169.636 ton, v letu 1920. 1,216.376 ton, v letu 1921. 1,284.018 ton, od tega pa odpade samo na Trbovlje 41%. V Sloveniji je preteklo leto obratovalo 22 premogokopov, od teh 10 večjih in 12 manjših. Le premogokopa v Velenjah in Zabukovci, sta državna last, vsi drugi (Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Kočevje, Krmelj, Mirna, Prevalje in še nekaj drugih) so last privatnikov.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ.)
Odgovorni urednik: France Svetek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SMODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDRA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozíčkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozíčki raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozíčki v polno prenavo, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Spreten preddelavec

za cementne izdelke z večletno prakso se takoj sprejme. Upravišati pri upravi lista.

Inserirajte v Napreju.

Izidor Steiner

trgovca z znamkami in starinami kupuje dne 28. in 29. III. od 10. do 1. in od 3. do 4. ure v hotelu „Union“ (št. sobe pri portirju) vsakovrstne jugoslovanske in druge znamke kakor tudi vsakovrstne antikvitete posebno stare vijeline po najvišjih cenah.

Spreten kovinolivar

se išče.

Ponudbe z navedbo zahteve plače naj se pošljejo: **Heinr. Stolz, Kula, Vojvodina.**

Razno perilo

za dame gospode in deco priporoča tvrdka

A. & E. SKABERNE
Ljubljana Mestni trg.

Pridobivajte naročnike

TRGOVSKA BANKA d. d. LJUBLJANA.

Poziv k subskripciji novih delnic.

Občni zbor Trgovske banke d. d. Ljubljana je sklenil dne 25. marca zvišati delniško glavnico

od K 10,000.000.— na K 30,000.000.—

z izdajo

50.000 novih delnic po K 400.— v skupnem znesku K 20,000.000.—

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi vsake stare delnice eno novo à K 400.— nom. po K 480.—, več 5% obresti od nom. K 400.— od 1. februarja 1922 do dne plačila.
2. Vsi oni subskribenti, ki so že pri prejšnji emisiji subskribirali in znesek vplačali, dobe nove delnice pod istimi pogoji, kakor pod točko 1.
3. Nedelníčarji dobe delnice proti takojšnjemu plačilu po tečaju K 530.— več 5% obresti od nom. K 400.— od 1. februarja 1922 do dne plačila.
4. Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1922 in opremljene s kuponom za leto 1922.
5. Nove delnice se izroče subskribentom tekom leta 1922.
6. Reparticijo delnic določenih za nove delničarje si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.
7. Subskripcija novih delnic se vrši od 3. aprila do 3. maja l. 1922, in sicer:
 - a) pri Trgovski banki d. d. Ljubljana (začasni poslovalnici Beethovnova ulica št. 10) in njeni podružnici v Mariboru;
 - b) pri Kmetiski posojilnici ljubljanske okolice, Ljubljana.
8. Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bodo dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji.

V Ljubljani, dne 25. marca 1922.

Upravni svet Trgovske banke d. d. Ljubljana.